

KATARAKT

FR-HYE-04-314-01

Katarakt nedir? Nasıl oluşur?

Gözümüzün renkli kısmının hemen arkasında ve şeffaf olduğu için normalde görülmeyen bir mercek (lens) doğal olarak bulunur. Bu mercek şeffaf olduğu için biz göz bebeğini siyah olarak görürüz.

Mercek göze gelen ışınları sinir tabakasına düşürerek net görüntü oluşmasını sağlar. Işığın merceği geçerek sinir tabakasına ulaşabilmesi için merceğin berrak (şeffaf, saydam) olması gerekir. İşte bu saydam mercek çeşitli nedenlerle bulanıklaşırsa buna **katarakt** denir. Bu bulanıklaşma merceğin herhangi bir yerinde veya tamamında olabilir.

Katarakt bir yaşlılık hastalığı mıdır? Gençlerde de görülür mü?

Bebeklerde dahil olmak üzere her yaşta insanda görülebilir. Orta yaşlarda nadirdir. Yaş ilerledikçe sıklığı artar. 50–59 yaş arasında olanların yaklaşık yarısında, 80 yaş üzerinde olanların ise hemen hepsinde bir miktarda olsa kesiflik bulunur. Fakat bu kesiflik görmeyi her zaman kayda değer bir şekilde etkilemeyebilir.

Kataraktın oluşum nedenleri nelerdir?

Kataraktın erişkinlerdeki en önemli nedeni lensin içinde yaşlanması ile birlikte meydana gelen değişikliklerdir. Çocuklarda ise metabolik hastalıklar, akraba evliliği, anne karnında geçirilen hastalıklar, gebelikte ilaç kullanımı, mikrobik durumlar ve yaralanmalar etkili olur. Ayrıca göze gelen darbeler (travma), şeker hastalığı, göz içi iltihabı (üveit), böbrek hastalığı, glokom, radyasyon, yüksek kan basıncı (hipertansiyon) ve uzun süre kortizonlu ilaç kullanımı katarakt yapabilir.

Katarakt ilaçla tedavi edilebilir mi?

Kataraktın cerrahi dışında herhangi bir tedavi şekli yoktur. Halen denenen bazı ilaçlar olmakla birlikte henüz başarılı bir sonuç bildirilmemiştir.

Yani şunu söyleyebiliriz ki, kataraktın tedavisi ameliyatla yapılabilmektedir.

Katarakt'ın belirtileri nelerdir?

- Ağrısız giderek artan bulanık görme
- Gözde kamaşma veya ışığa hassasiyetin azalması
- Sık gözlük numarası değişimi
- Gözlüğü sık sık silme ihtiyacı
- Araba kullanırken zorlanma
- Gece görme azalması ve ışıklarda dağılma olması
- Okumak için kuvvetli ışığa ihtiyaç duyma
- Bir gözle çift görme
- Renklerde soluklaşma veya sarılaşma

Katarakt ameliyatı hangi durumlarda kaçınılmaz olur?

Hastanın aşağıdaki durumların herhangi biriyle karşı karşıya kalması durumunda ameliyat olması önerilir.

- Görme miktarı hastanın günlük ihtiyaçlarını karşılamıyorsa
- Gözdeki iltihap gibi bir rahatsızlık katarakt oluşturmuş ve tedaviyi ve takibini bozuyorsa
- Katarakt hastanın göz tansiyonunu yükseltiyorsa
- Doğuştan kataraktlarda görme azlığı ve kayma (şaşılığa) yol açabilecek durumlarda

Katarakt ameliyat yöntemleri nelerdir?

Cerrahi lentin çıkarılışına göre ikiye ayrılır.

1. İntakapsüler Katarakt ekstraksiyonu (IKKE): Lens zarlarıyla bir bütün olarak çıkarılır. Eski bir yöntemdir.
2. Ekstrakapsül Katarakt Ekstarksiyonu: Lentin ön kapsülünün bir kısmı alınır, diğer kısımlar doğurtma, emme veya ultrason dalgaları ile parçalanarak (FAKO) yöntemleri ile temizlenir. Daha sonra lens zarları içine göz içi lens takılabilir.

Uygulanacak ameliyat türü hastanın yaşına, gözünün durumuna, cerrahın tercihine göre değişebilir.

Lazerle katarakt tedavi edilebilir mi?

Halk arasında yaygın olarak lazerli katarakt ameliyatı yapılıyor diye bilinir fakat bu operasyon FAKO yöntemidir. Lazerle katarakt ameliyatı yapılabilir. Ancak ameliyat tekniği olarak FAKO ile bir farkının olmaması nedeni ile yaygın olarak tercih edilmemektedir. Lazerle katarakt ameliyatı henüz deneysel aşamadır. Ameliyat olmaksızın sadece lazerle kataraktın düzeltilmesi mümkün değildir.

Katarakt cerrahisinde katarakt temizlendikten sonra göz içine yapay (suni) mercek (lens) yerleştirilmesi artık günümüzde hemen tüm hastalarda yapılmaktadır. Hasta için özel durumlar yoksa (bir yaşından küçük çocuklar, göz içi iltihabı olanlar, vs) mutlaka göz içi

merceği yerleştirilmelidir. Gz içine mercek yerleştirilip yerleştirilmeyeceği ameliyatı yapan göz doktorunun hastanın durumuna göre vereceği bir karar olacaktır. Mercek kullanılmadığında hastanın kalın camlı gözlük kullanması gerekir.

Katarakt tedavisinde uygulanabilecek en iyi yöntem nedir?

Yöntem hastanın yaşı, gözün durumu, cerrahın tercihi ve kullanılacak mercek türüne göre farklı olabilir. Günümüzde lensin kendi zarlarının korunduğu yani ekstrakapsüler yöntemler tercih edilmektedir. Hastanın durumu veya cerrahinin gidişine göre diğer yönteme de ihtiyaç duyulabilmektedir.

Ameliyatta yerleştirilen göz için merceklerinin özellikleri neler olmalıdır?

Kullanılacak mercekler günümüzde genellikle tek odaklı yani uzak veya yakını net gösterebilecek şekilde üretilmiş türdedir. Hastanın bu tip bir mercek takıldıktan sonra hem uzak hem de yakını net görmek için gözlük, kontak lens kullanması gerekebilir. Son dnemelerde piyasaya çıkan ve ameliyat sonrası hastanın hem uzağı hem de yakını net görmesini sağlamak amaçlı "ok odaklı mercekler" , özel renk kaplamaları olan ve göze gelen zararlı ışıkları engelleyen türde mercekler de kullanılmaya başlanmıştır. Bu tür mercekler hasta ile hekiminin ortaklaşa karar verecekleri durumlarda kullanılır.

Katarakt ameliyatı öncesi neler yapılır? Ameliyat ncesi hastanın yaşı, diğer hastalıkları, kullandığı ilaçlar, yapılacak ameliyatın türüne göre gerekli görülen vakalarda çeşitli tetkikler yapılabilir. Özellikle kullandığınız tüm ilaçları hekiminize bildirerek ilaçların türüne göre söyleyeceği tavsiyelerine uyunuz. Ameliyathaneye alınmadan veya alındıktan sonra bazı ilaçlar ağızdan, koldan veya kalçadan uygulanabilir. Ameliyata gelirken en az 6 saat öncesinden hiçbir şey yiyip imemelisiniz. Yanınızda bir refakatçi bulundurmanız size yardımcı olması açısından iyi olabilir. Makyaj ve takılarınızı çıkarmanız gerekecektir. Gözünüze birtakım damlalar damlatılacağı için göz bebeğinizde büyüme ve gözde kızarma olabilir.

Ameliyatta anestezi yapılır mı? Katarakt cerrahisinde genel (tamamen uyutularak) anestezi genellikle çocuklarda tercih edilir. Diğer bir tercih göz çevresine iğne yapılarak (lokal) anestezi uygulanmasıdır. İğnesiz sadece damlalarla gözün uyuşturulması (topikal anestezi) ile de ameliyat mümkündür. Bu anestezi hastanın uyumunun iyi olduğu durumlarda uygulanır.

Katarakt ameliyatı nasıl yapılır?

Ameliyat için göz uyuşturulduktan sonra seçilen yöntemle göre göz içine girilerek önce merceğin ön zarı açılır ve içindeki kataraktlı kısım ya bütün olarak veya parçalanarak çıkarılır. İçeride sadece merceğin zarı bırakılır. Yine hastanın yaşı, gözün durumu ve ameliyatın türüne göre mercek yerleştirme işlemi yapılabilir.

Bazı durumlarda (örneğin 1 yaş altı çocuklar gibi) mercek yerleştirilmeyebilir. Bazen ise ameliyatın gidişi ve gözün durumu nedeni ile mercek konmayabilir veya ikinci bir ameliyata kadar geciktirilebilir. Bazı durumlarda ise planlanan türün dışında farklı türde (göz duvarına dikiş gerektiren, renkli kısma tutturulan) türde mercekler kullanmak gerekebilir. Bu durumlar oluştuğunda ameliyatı yapan hekim size en uygun seçeneğe göre karar verecektir.

Ameliyat sonrası bakım gerekir mi?

Ameliyat sonrası göz genellikle bandajla kapatılır. Bu bandaj doktorunuzun önereceği süre boyunca gözde kalmalıdır. Ameliyat sonrası göze baskı yapmamalı ve ovuşturmamalısınız. Hastanede kalış sürenizi size bildirecektir. Eğer hastaneden gönderilecekseniz kendiniz araç kullanmayınız. Gıda ve ilaç alımına klinik hemşire ve doktorlarının önerilerine göre başlayabilirsiniz. Yüzünüzü yıkamak, banyo yapmak, eşya taşımak, namaz kılmak, spor yapmak, işe başlamak, denize ve havuza girmek gibi şeyleri hekiminize danışarak yapınız. Ameliyat sonrası verilecek olan ilaçlar (damla, pomat, tablet, şurup vs.) doktorunuzun tavsiye ettiği şekilde ve sürede kullanılmalıdır. Hekime danışmadan ilaçlarınızı değiştirmeyin, azaltmayın veya kesmeyin. Verilen damla ve pomatları kullanmadan önce bunları göze uygulayacak kişi mutlaka ellerini sabunla yıkamalıdır. İlaçları uygularken damlalık veya pomat kutusunun ucu göz kapağı, kirpik, cilt, el, kâğıt, peçete gibi yerlere değdirilmemelidir. Operasyon sonrasındaki 1. gün, 1. hafta, 1. ayda kontrolleri yapılır. Bu zaman zarfında göz damlalarıyla hem gözün iyileşmesi hem de mikrop kapmasına karşı korunması sağlanır. Ameliyat sonrası takip süresi ve yapılacaklar konusunda hekiminizin uyarılarını dikkatle alınız.

Ameliyat sonrası okumak göze zarar verir mi?

Okuma göze zarar vermez. Okumak için, varsa ve okumanıza yardımcı oluyorsa eski gözlüklerinizden faydalanabilirsiniz. Ama ameliyattan hemen sonra gözde rahatsızlık ve yorgunluk olabilir. Televizyon seyretmek daha az yorucudur ve göze zararlı değildir. Tam uzak ve yakın gözlüğü operasyondan sonra hekiminizin uygun gördüğü bir zamanda ayarlanır.

Katarakt cerrahisi geçirmiş insanların hayatında ne gibi değişiklikler olur?

Katarakt cerrahisinin bazı konularda kısıtlılık oluşturup oluşturmadığı da merak edilir. Cerrahi sonrası, kanunda belirtilen görmeyi elde eden kişiler sürücü belgesi alıp, araba kullanabilirler. Temas gerektirmeyen sporlar yapabilirler. Sadece polis ve asker olamazlar.

Katarakt tekrarlar mı?

Katarakt ameliyatı olanlarda yeniden katarakt oluşmaz.

Operasyonla, merceğin içine yerleştirildiği zar zamanla kesifleşebilir. Bu halk arasında “ikincil katarakt” olarak isimlendirilse de aslında katarakt değildir. Bu oluşum genellikle lazerle kolayca tedavi edilebilir. Çocuklarda veya zarın çok kalınlaştığı ender durumlarda ameliyatla temizlemek gerekebilir.